

III. gimnazija Osijek

Sanja Galic, prof. i dipl. knjižn.

Razred: 2.

NASTAVNA TEMA: Ljudska prava

MEĐUPREDMETNO PODRUČJE: Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti

KLJUČNI POJMOVI: ljudska prava, stablo problema, iz negativnog u pozitivno

CILJ: osposobiti i osnažiti učenike za aktivno i učinkovito promicanje i poštivanje ljudskih prava.

ISHODI UČENJA

KOGNITIVNI:

Učenici:

- uočavaju aktualne probleme u zajednici i objašnjava vezu s ljudskim pravima te načine zaštite ljudskih prava,
- razlikuju načine suočavanja s povećanim školskim i socijalnim zahtjevima,
- precizno definiraju problem i sve njegove elemente.

AFEKTIVNI:

Učenici:

- vrednuju odnos prema ljudskim pravima u zajednici,
- na budućnost gledaju s optimizmom i nadom
- prihvaćaju postojanje različitih mišljenja i perspektiva, ali ih propituju i uspoređuju.

PSIHOMOTORIČKI:

Učenici:

- se koriste vještinama raspravljanja o zaštiti ljudskih prava,
- traže i primjenjuju uspješna iskustva u rješavanju problema
- u kreativnom procesu u prvome se redu oslanjaju na svoju inspiraciju i svoje kreativne resurse (ideje, strategije, alate, tehnike...).

NASTAVNA SREDSTVA: slikokaz, nastavni listići s tekстом Opće deklaracije o ljudskim pravima, nastavni listići s uputama za rad

NASTAVNA POMAGALA: računalo s pristupom internetu, projektor, platno, olovke, papiri A4 i A3 formata, flomasteri, magneti za ploču

OBLICI RADA: čelni rad, rad u skupini

ARTIKULACIJA SATA

Faze nastavnoga sata	Aktivnosti učenika	Nastavni oblici i metode poučavanja	Nastavni mediji i pomagala	Aktivnosti knjižničara/ke
Uvodni dio sata	Ulazak u čitaonicu. Podjela učenika u 6 skupina.	Razgovor		Pozdravljam učenike na ulazu u učionicu i upućujem ih neka sjednu u 6 podjednakih skupina.
Motivacija	Učenici prepoznaju osobe sa sličica i govore njihova imena. Povezuju predznanja o pokazanim osobama – borci za ljudska prava.	Razgovor	Računalo Internet Projektor Slikokaz	Najavljujem slikokaz s različitim osobama i pozivam ih da uglas govore tko su te osobe. Pokazujem sličice. Pitam što je zajedničko tim osobama .
Najava tema i ishoda učenja	Učenici slušaju i odgovaraju na postavljena pitanja. Dolaze do zaključka da je Opća deklaracija o ljudskim pravima proglašena nakon 2. svjetskog rata zbog učestalih ratnih zločina nad ljudima.	Razgovor	Računalo Internet Projektor Slikokaz	Učenike pitam znaju li koji dokument govori o ljudskim pravima. Kada i tko ga je proglasio? Učenicima postavljam pitanje znaju li koje ustanove su zadužene za zaštitu ljudskih prava. Pokazujem mrežne stranice Pučkog pravobranitelja i Hrvatskog helsinškog odbora. Najavljujem da će raditi u skupinama i upoznati se sa sadržajem Opće deklaracije o ljudskim pravima.

Faze nastavnoga sata	Aktivnosti učenika	Nastavni oblici i metode poučavanja	Nastavni mediji i pomagala	Aktivnosti knjižničara/ke
Središnji dio sata	Učenici slušaju i odgovaraju na postavljena pitanja.	Razgovor	Računalo Internet Projektor Slikokaz	Dolazimo do sličice Stablo problema, te ih pozivam neka navedu neki školski problem koji treba riješiti. Na tom primjeru objašnjavam način izrade stabla problema.
	Učenici slušaju upute.	Skupni rad		Pozivam redare neka podijele skupinama nastavne listiće s uputama za rad i nastavne listiće s dijelovima Opće deklaracije o ljudskim pravima, papire A4 za rješavanje zadataka te A3 formata i flomastere za izradu stabla problema. Pojašnjavam način rada.
	Učenici dijele zadatke u skupini i obavljaju ih.	Rad u skupini Praktična primjena saznanja	Računalo Internet	Upućujem na Rječnik stranih riječi i mrežni Hrvatski jezični portal http://hjp.znanje.hr/ u kojima mogu potražiti nepoznate riječi. Obilazim skupine, pojašnjavam i pomažem.

Faze nastavnoga sata	Aktivnosti učenika	Nastavni oblici i metode poučavanja	Nastavni mediji i pomagala	Aktivnosti knjižničara/ke
Završni dio sata (sinteza, provjera ostvarenosti ishoda učenja)	<p>Učenici izlažu na ploču svoj plakat sa stablom problema. Dragovoljci izlažu rezultate rada skupine.</p> <p>Učenici komentiraju prikazano i dopunjavaju svojim primjerima.</p> <p>Učenici iskazuju što im je bilo jednostavno, a što teško razumjeti i napisati te u kojim situacijama mogu koristiti tehniku izrade stabla problema.</p>	<p>Izlaganje</p> <p>Razgovor</p>	Plakati A3, magneti	<p>Kada su učenici izradili stablo problema, pozivam predstavnike ili cijele skupine neka ih izlože na ploču i objasne ostatku razreda.</p> <p>Pozivam ostale skupine na komentar.</p> <p>Kada su učenici gotovi pitam ih je li im bilo teško razumjeti Deklaraciju i izraditi stablo problema.</p>

Literatura:

Anić, Vladimir; Goldstein, Ivo.2000. Rječnik stranih riječi. Novi Liber. Zagreb.

Hrvatski jezični portal.Zagreb. <http://www.hjp.znanje.hr/> (pristupljeno 20.3.2019.)

Klaić, Bratoljub. 1990. Rječnik stranih riječi: tuđice i posuđenice. Nakladni zavod MH. Zagreb.

Opće skupština UN. 1948. Opća deklaracija o ljudskim pravima. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html (pristupljeno 20.3.2019.)

Prilozi:

Nastavni listić 1

UPUTE ZA RAD

- Podijelite zadatke** u skupini:
tko čita tekst naglas,
tko bilježi ključne riječi,
tko bilježi nepoznate izraze,
tko ih pronalazi u rječniku (Rječnik stranih riječi ili Hrvatski jezični portal).
- Izradite stablo problema:**
korijen = uzrok problema (ono što je negativno),
deblo = problem koji treba riješiti,
grane = posljedice ako ne riješimo problem,
cvjetići, plodovi ili slično = : način rješavanja, pozitivna promjena (**stablo ciljeva**) .

3. Dogovorite se tko će predstaviti rezultat rada (izaberite predstavnika ili cijela skupina).

Nastavni listić 2

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Usvojena i proglašena od Opće skupštine Rezolucijom 217 A (III)
10. prosinca 1948.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/međunarodni/2009_11_12_143.html (20-3-2019.)

Članak 1.

Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i sviješću te trebaju jedna prema drugima postupati u duhu bratstva.

Članak 2.

Svakome pripadaju sva prava i slobode utvrđene u ovoj Deklaraciji bez razlike bilo koje vrste, kao što je rasa, boja kože, spol, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, imovina, rođenje ili drugi status.

Nadalje, ne smije se praviti nikakva razlika na osnovu političkog, pravnog ili međunarodnog statusa zemlje ili područja kojemu neka osoba pripada, bilo da je to područje neovisno, pod starateljstvom, nesamoupravno, ili mu je na neki drugi način ograničen suverenitet.

Članak 3.

Svatko ima pravo na život, slobodu i osobnu sigurnost.

Članak 4.

Nitko se ne smije držati u ropstvu ili ropstvu sličnom odnosu; ropstvo i trgovina robljem zabranjuju se u svim njihovim oblicima.

Članak 5.

Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ili okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni.

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Usvojena i proglašena od Opće skupštine Rezolucijom 217 A (III)
10. prosinca 1948.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html (20-3-2019.)

Članak 6.

Svatko ima pravo da ga se svugdje pred zakonom priznaje kao osobu.

Članak 7.

Svi su pred zakonom jednaki i svi imaju pravo na jednaku pravnu zaštitu, bez ikakve diskriminacije. Svi imaju pravo na jednaku zaštitu od bilo kakve diskriminacije kojom se krši ova Deklaracija, kao i od svakog poticanja na takvu diskriminaciju.

Članak 8.

Svatko ima pravo na djelotvorno pravno sredstvo pred nadležnim domaćim sudovima zbog djela kojima su povrijeđena njegova temeljna prava zajamčena ustavom ili zakonom.

Članak 9.

Nitko ne smije biti podvrgnut samovoljnom uhićenju, zatvaranju ili izgonu.

Članak 10.

Svatko je jednako ovlašten na pravično i javno saslušanje od strane neovisnog i nepristranog suda pri utvrđivanju njegovih prava i obveza i bilo koje kaznene optužbe protiv njega.

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Usvojena i proglašena od Opće skupštine Rezolucijom 217 A (III)
10. prosinca 1948.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html (20-3-2019.)

Članak 11.

1. Svatko optužen za kazneno djelo ima pravo da ga se smatra nevinim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom u javnom postupku u kojem su mu pružena sva jamstva potrebna za obranu.
2. Nitko ne može biti proglašen krivim za bilo koje kazneno djelo počinjeno bilo kojim činom ili propustom koje, u času počinjenja, po unutrašnjem ili međunarodnom pravu nije bio predviđeno kao kazneno djelo. Isto tako se ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.

Članak 12.

Nitko ne smije biti podvrgnut samovoljnom miješanju u njegov privatni život, obitelj, dom ili dopisivanje, niti napadima na njegovu čast i ugled. Svatko ima pravo na zakonsku zaštitu protiv takvog miješanja ili napada.

Članak 13.

1. Svatko ima pravo na slobodu kretanja i boravka unutar granica svake države.
2. Svatko ima pravo napustiti svoju i bilo koju drugu zemlju i vratiti se u svoju zemlju.

Članak 14.

1. Svatko pred progonom ima pravo tražiti i dobiti utočište u drugim zemljama.
2. Na to se pravo ne može pozivati u slučaju progona koji su izravna posljedica nepolitičkih zločina ili djela protivnih ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Članak 15.

1. Svatko ima pravo na državljanstvo.
2. Nitko ne smije biti samovoljno lišen svoga državljanstva niti mu se smije uskratiti pravo na promjenu državljanstva.

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Usvojena i proglašena od Opće skupštine Rezolucijom 217 A (III)
10. prosinca 1948.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html (20-3-2019.)

Članak 16.

1. Punoljetni muškarci i žene imaju pravo stupiti u brak i osnovati obitelj bez ikakvih ograničenja glede rase, državljanstva ili vjeroispovijedi. Oni su ovlašteni na ista prava prilikom sklapanja braka, u braku i tijekom razvoda.
2. Brak se može sklopiti samo uz slobodan i potpun pristanak osoba koje namjeravaju stupiti u brak.
3. Obitelj je prirodna i temeljna društvena jedinica te je ovlaštena na zaštitu društva i države.

Članak 17.

1. Svatko ima pravo vlasništva samostalno ili u zajednici s drugima.
2. Nitko ne smije biti samovoljno lišen svojeg vlasništva.

Članak 18.

Svatko ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi; to pravo uključuje slobodu promjene vjeroispovijedi ili uvjerenja i slobodu da pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, iskazuje svoju vjeroispovijed ili uvjerenje poučavanjem, bogoslužjem, praktičnim vršenjem i obredima.

Članak 19.

Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja; to pravo uključuje slobodu zadržavanja mišljenja bez uplitanja i slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg medija i bez obzira na granice.

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Usvojena i proglašena od Opće skupštine Rezolucijom 217 A (III)
10. prosinca 1948.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html (20-3-2019.)

Članak 20.

1. Svatko ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja.
2. Nitko se ne smije prisiljavati na pripadanje nekoj udruzi.

Članak 21.

1. Svatko ima pravo sudjelovati u upravljanju svojom zemljom neposredno ili preko slobodno izabраниh predstavnika.
2. Svatko ima pravo na jednak pristup javnim službama u svojoj zemlji.
3. Volja naroda je temelj državne vlasti; ta se volja mora izražavati na redovnim i poštenim izborima, koji se provode uz opće i jednako pravo glasa, tajnim glasovanjem ili nekim drugim jednako slobodnim glasačkim postupkom.

Članak 22.

Svatko kao član društva ima pravo na socijalnu sigurnost i ovlašten je na ostvarenje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava neophodnih za njegovo dostojanstvo i slobodan razvoj njegove osobnosti putem državnih napora i međunarodne suradnje te u skladu s organizacijom i mogućnostima svake pojedine države.

Članak 23.

1. Svatko ima pravo na rad, slobodan izbor zaposlenja, pravedne i primjerene uvjete rada i na zaštitu od nezaposlenosti.
2. Svatko bez ikakve diskriminacije ima pravo na jednaku naknadu za jednak rad.
3. Svatko tko radi ima pravo na pravednu i primjerenu naknadu koja njemu i njegovoj obitelji osigurava život dostojan čovjeka i koja se prema potrebi dopunjuje drugim sredstvima socijalne zaštite.
4. Svatko ima pravo osnivati i pristupati sindikatima kako bi zaštitio svoje interese.

Članak 24.

Svatko ima pravo na odmor i slobodno vrijeme, uključujući razumno ograničenje radnih sati i periodični plaćeni dopust.

Članak 25.

1. Svatko ima pravo na životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti njega samoga i njegove obitelji, uključujući prehranu, odjeću, stanovanje, liječničku njegu i potrebne socijalne usluge, kao i pravo na sigurnost u slučaju nezaposlenosti, bolesti, nesposobnosti, udovištva, starosti ili nekog drugog nedostatka sredstava za život u uvjetima koji su izvan njegove kontrole.
2. Materinstvu i djetinjstvu pripada posebna skrb i pomoć. Sva djeca, bila ona rođena u ili izvan braka trebaju uživati istu socijalnu zaštitu.

OPĆA DEKLARACIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Usvojena i proglašena od Opće skupštine Rezolucijom 217 A (III)
10. prosinca 1948.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/medunarodni/2009_11_12_143.html (20-3-2019.)

Članak 26.

1. Svatko ima pravo na obrazovanje. Obrazovanje mora biti besplatno, barem na osnovnom i temeljnim stupnjevima. Osnovno obrazovanje mora biti obvezno. Tehničko i stručno obrazovanje mora biti opće dostupno, a visoko obrazovanje mora biti jednako dostupno svima na osnovi uspjeha.
2. Obrazovanje treba biti usmjereno punom razvoju ljudske osobnosti i jačanju poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ono mora promicati razumijevanje, toleranciju i prijateljstvo među svim narodima, rasnim ili vjerskim grupama te podupirati djelovanje Ujedinjenih naroda na održavanju mira.
3. Roditelji imaju pravo prvenstva u izboru vrste obrazovanja za svoju djecu.

Članak 27.

1. Svatko ima pravo slobodno sudjelovati u kulturnom životu zajednice, uživati u umjetnosti i sudjelovati u znanstvenom razvoju i njegovim koristima.
2. Svatko ima pravo na zaštitu moralnih i materijalnih interesa koja proizlaze iz bilo kojeg znanstvenog, književnog ili umjetničkog djela kojemu je autor.

Članak 28.

Svatko ima pravo na društveni i međunarodni poredak u kojemu se prava i slobode utvrđene ovom Deklaracijom mogu potpuno ostvariti.

Članak 29.

1. Svatko ima obveze prema zajednici u kojoj je moguć slobodan i cjelovit razvoj njegove osobnosti.
2. U korištenju svojih prava i sloboda svatko može biti podvrgnut samo onim ograničenjima koja su utvrđena zakonom, isključivo radi osiguranja potrebnog priznanja i poštovanja prava i sloboda drugih te radi ispunjenja pravednih zahtjeva morala, javnog reda i općeg blagostanja u demokratskom društvu.
3. Ta se prava i slobode ni u kojem slučaju ne smiju koristiti protivno ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Članak 30.

Ništa se u ovoj Deklaraciji ne može tumačiti tako da podrazumijeva pravo bilo koje države, grupe ili osobe da poduzmu bilo koju aktivnost ili izvrše bilo koji čin usmjeren na uništenje ovdje utvrđenog bilo kojeg prava i sloboda.